

1. DIO: MJESEČNA TEMA

Tema 12: Pod nadahnućem Duha Svetoga (EN 75-81)

Autor sažetka i komentara i pitanja: Ewald Kreuzer, OFS

“Duh Sveti je duša te Crkve”, piše papa Pavao VI u svojoj apostolskoj pobudnici *Evangelii nuntiandi* (br. 75), dokumentu koji je još uvijek itekako bitan za današnju zadaću poslanja koju ima Crkva. Papa izražava svoju želju da “pastiri i teolozi — a Mi kažemo: i vjernici obilježeni pečatom Duha po krštenju — bolje prouče narav i načine djelovanja Duha Svetoga u evangelizaciji u naše doba” te potiče “sve blagovjesnike da neprestance mole Duha Svetoga s vjerom i žarom te da se razborito prepuste da ih vodi on kao konačni nadahnitelj u njihovim planovima, u njihovim pothvatima, u njihovu evangelizacijskom djelovanju.” Mi, svjetovni franjevci također se prisjećamo riječi sv. Franje koji kaže da je Duh Sveti pravi “general Reda”. S time na srcu, pouzdajmo se u vodstvo Duha Svetoga u nasljedovanju našeg specifičnog poziva i poslanja kojim se obvezujemo “živjeti Evanđelje po franjevačkoj duhovnosti u (...) svjetovnim uvjetima.” (GK OFS-a 8,1)

75. Evangeliziranje je djelovanje Duha Svetoga. Bez djelovanja Duha Svetoga evangelizacija uopće nije moguća. (...) Doista, tek nakon dolaska Duha Svetoga na dan Pedesetnice, Apostoli polaze na sve strane svijeta da započnu veliko djelo evangelizacije (...)

Duh Sveti je duša te Crkve. Baš on tumači vjernicima duboki smisao Isusove nauke i njegova otajstva. Upravo on, danas kao i u počecima Crkve, djeluje u svakom blagovjesniku koji mu se prepusti da ga vodi i da u njegova usta stavi do čega on sam ne bi mogao doći, dok u isto vrijeme pripravlja i dušu slušatelja da bude otvorena i prijemljiva za Radosnu vijest i Kraljevstvo koje se naviješta. Ima u evangelizaciji niz metoda koje su dobre, ali ni najsavršenije od njih ne bi mogle nadomjestiti tiho djelovanje Duha. Bez njega ništa ne vrijedi ni najvještija priprava navjestitelja. I najuvjerljivija oštroumnost bez njega je pred ljudskim duhom bespomoćna. Sve psihološke i sociološke do u tančine razrađene sheme bez njega se ubrzo pokazuju bezvrijednima. Danas u Crkvi proživljavamo povlaštene trenutke Duha. Posvuda ga se nastoji bolje upoznati, onako kako ga Pismo objavljuje. Ljudi su sretni da se mogu prepustiti njegovu gibanju. Žele se dati da ih on vodi. No, ako Duh Božji ima izuzetno mjesto u cjelokupnom životu Crkve uopće, to najviše dolazi do izražaja u izvršavanju njena evangelizacijskog poslanja. (...)

Moglo bi se reći da je Duh Sveti **u evangelizaciji glavni činitelj**: on svakome daje da naviješta Evanđelje, on iznutra potiče savjesti na primanje i razumijevanje Riječi spasenja (usp. II. vatikanski sabor, Dekret o misijskoj djelatnosti Crkve, *Ad Gentes*,

4). No, ujedno se može reći da je on i svrha evangelizacije: on sam uzrokuje novo stvaranje, novo čovječanstvo kojemu evangelizacija mora težiti, s jedinstvom u različnosti koje bi evangelizacija u kršćanskoj zajednici morala poticati. Po njemu Evanđelje prodire u bit svijeta jer upravo on uči raspoznavati znakove vremena, Božje znakove, koje evangelizacija uočava i vrednuje unutar ljudske povijesti.

76. Svjedočanstvo života je bitno. (...) Tvrdi se naročito o mladima da se oni zgražaju nad izvještačenošću i pretvaranjem te da nadasve traže potpunu istinu i jednostavnost. Ti “znakovi vremena” moraju nas naći budne. Šutke ili u krik ponavlja se uvijek jedno te isto pitanje: **Vjerujete li vi doista to što propovijedate? Živite li to što vjerujete? Propovijedate li uistinu ono što živite?** — Svjedočanstvo života postalo je više nego ikada bitan preduvjet osnovne uspješnosti propovijedanja. Na toj kosini eto nas najednom odgovornih za napredak Evanđelja koje propovijedamo. (...) Ohrabrujemo, napokon, našu braću u biskupstvu koje je Duh Sveti postavio nadglednicima da pasu Crkvu (usp. Dj 20,28). Ohrabrujemo prezbitere i đakone, suradnike biskupa u okupljanju Božjeg naroda i u duhovnom vodstvu mjesnih zajednica. Ohrabrujemo redovnike, te svjedoke o Crkvi pozvanoj na svetost, ljude privučene životu koji je svjedočanstvo o evandeoskim blaženstvima. Ohrabrujemo laike: kršćanske obitelji, mlade i odrasle, sve koji se bave nekim zanimanjem, vodeće, ne zaboravljajući na siromahe koji su često puni vjere i pouzdanja, sve laike koji su svjesni svoje uloge blagovjesnika u službi svoje Crkve, ili usred društva i svijeta. Mi kažemo svima: naša revnost u naviještanju treba izbijati iz istinske svetosti života koji se hrani molitvom i poglavito ljubavlju Euharistije... (usp. Dekret o službi i životu prezbitera, *Presbyterorum Ordinis*, 13)

77. Jedinstvo kao oruđe evangelizacije. Snaga evangelizacije bit će mnogo manja ako su oni koji Evanđelje naviještaju među sobom podijeljeni raznim razdorima. (...) Podijeljenost među kršćanima teška je činjenica koja baca ljagu na samoga Krista. II. vatikanski sabor nedvosmisleno i odlučno tvrdi da “donosi štetu svetoj zadaći da se evanđelje naviješta svakom stvorenju i mnogima zatvara pristup k vjeri” (usp. Dekret o misijskoj djelatnosti Crkve, *Ad Gentes*, 6; usp. Dekret o ekumenizmu, *Unitatis Redintegratio*, 1). Eto, zašto smo (...) smatrali potrebnim pozvati sve vjernike katoličkog svijeta da “pomirenje svih ljudi s Bogom, našim Ocem, zapravo pretpostavlja ponovno uspostavljanje zajedništva među onima koji su već u vjeri upoznali i prihvatili Isusa Krista kao Gospodina milosrđa koji oslobađa ljude i sjedinjuje ih u Duhu ljubavi i istine” (bula *Apostolorum Limina*, VII). Stoga, s velikim pouzdanjem gledamo na napore što se u kršćanskom svijetu čine oko uspostave potpunog **jedinstva** koje je Krist htio.

78. Glasnici i sluge istine. Evanđelje za koje smo odgovorni ujedno je riječ istine. To je istina koja oslobađa i koja jedina daje mir srca, baš ono što ljudi traže kad im Radosnu vijest naviještamo. **Istina o Bogu, o čovjeku** i njegovu tajanstvenom određenju, istina o **svijetu**. Teška istina koju uvijek iznova tražimo u Božjoj Riječi i kojoj mi nismo, ponavljamo, ni gospodari ni vlasnici nego čuvari, glasnici i sluge. (...) Vi učeni ljudi, bilo da ste teolozi, egzegeti, povjesničari! Djelu evangelizacije potrebna su vaša neumorna istraživanja, kao i vaša oprezna tankočutnost u prenošenju istine kojoj vas vaša proučavanja približavaju, ali koja uvijek ostaje veća od ljudskog srca, jer to je istina Božja. Roditelji i učitelji! Vaša zadaća koju mnogi suvremeni sukobi ne čine baš lakom je u tome da pomognete svojoj djeci i svojim učenicima u otkrivanju istine, uključivši vjersku i duhovnu istinu.

79. Znakovi ljubavi. Djelo evangelizacije pretpostavlja da blagovjesnik prema onima koje evangelizira ima uvijek veću bratsku ljubav. Uzor blagovjesnika, Apostol Pavao, piše Solunjanima riječi koje su ujedno uzor i svima nama: “Tako, puni ljubavi prema vama, htjedosmo vam predati ne samo Evanđelje Božje nego i naše duše, jer ste nam omiljeli” (1Sol 2,8; usp. Fil 1,8). Kakva je to ljubav? Više no ljubav odgojitelja, to je **očinska** ljubav; dapače, **majčinska**. Ljubav što je Gospodin očekuje od svakog propovjednika Evanđelja, od svakog graditelja Crkve. Skrb da se drugima daruje **istina**, da ih se uvede u **Jedinstvo**, jedan je od znakova te ljubavi. Isto tako, znak takve ljubavi imamo i onda kad se netko bez pridržaja i vraćanja preda navješćivanju Isusa Krista.

Dopustite, da spomenemo još neke znakove te ljubavi. Prvi je **poštivanje** religioznog i duhovnog položaja osoba kojima se Evanđelje naviješta. Poštivanje njihova ritma koji se ne smije prekomjerno poremetiti. Poštivanje njihove savjesti i njihova uvjerenja da se s njima ne bi postupilo bezobzirno. Znak te ljubavi jest također nastojanje da se drugi čovjek **ne povrijedi**, naročito ako je nejak u vjeri, raznim tvrdnjama koje upućenima mogu biti jasne ali vjericima mogu biti izvor smutnje i sablazni, kao rane na duši. Isto tako, znak takve ljubavi očituje se u nastojanju da se kršćanima ne prenose sumnje ili nesigurne stvari koje su plod loše usvojene učenosti već da se prenose **čvrste istine** ukorijenjene u Božjoj Riječi. Za svoj kršćanski život vjernici trebaju upravo te sigurne istine; na njih imaju i pravo, kao djeca Božja koja se, u njihovu naručju, posve predaju zahtjevima ljubavi.

Pitanja za razmišljanje i raspravu u bratstvu

- 1) Na koji način “suradujemo” s Duhom Svetim u našem specifičnom poslanju evangeliziranja?
- 2) Znači li jedinstvo među kršćanima “uniformnost” ili i različitost može biti znak živosti i obogaćivanja?
- 3) Papa Pavao VI govori o “znakovima ljubavi” koje uvijek trebamo pružati prilikom evangeliziranja. Možete li s braćom i sestrama iz svoga bratstva podijeliti neka svoja iskustva kada ste prakticirali te znakove ljubavi?

II. DIO: DUHOVNOST I SOCIJALNI NAUK CRKVE

Tema 9 od 9: Gospa Guadalupska

Autor razmatranja: fra Amando Trujillo Cano, TOR

Ujutro 9. prosinca 1531., Cuauhtlatatzin – iz indijanskog naroda Asteka, koji je primio krsno ime Juan Diego, otišao je iz rodnoga grada Cuautitlan u trgovačko mjesto Tlatelolco, u blizini astečkog glavnog grada Tenochtitlana (danas se tu nalazi Mexico City), kako bi prisustvovao misi i katehezi, kao što je bio običaj. Put do tamo bio je nekoliko kilometara dug te je prolazio kroz brdo Tepeyac, koje se tada nalazilo na rubu grada, gdje se nekoć nalazio hram asteške glavne božice Tonantzin. Prolazeći kroz Tepeyac, čuo je “pjesmu mnoštva lijepih ptica”, što ga je privuklo na vrh brda, a zbog čega se osjeća kao da je “u nebeskoj zemlji” svojih predaka. Zatim je pjevanje prestalo, a on je začuo glas na jeziku Nahuatl, njegovom materinjem jeziku, koji ga je pozivao na vrh: “Juan Diego, najdraži Juan Diego!” Naposlijetku je ugledao “djevu” čija je haljina “sjala poput sunca”, pozivajući ga da dođe bliže govoreći: “*Slušaj, Juan, moj najdraži i najmlađi sine, kamo ideš? ... Znaj, moj najdraži, najmanji i najmlađi sine, da sam ja savršena i uvijek Sveta Djevice Marija, Majka Boga istine po kojemu sve živi, Gospodara svih stvari oko nas, Gospodara neba i zemlje. Žarko želim da mi se ovdje izgradi kuća, u kojoj ću Ga objaviti i slaviti očitujući Ga. Dat ću Ga ljudima sa svom ljubavlju, suosjećanjem, pomoći i zaštitom: jer ja sam uistinu tvoja milosrdna Majka, tvoja i svih ljudi koji kao jedno žive u ovoj zemlji, i svih drugih naroda koji me ljube, koji me traže, koji vjeruju u mene. Ovdje ću čuti njihov plač, naricanje i liječiti sve njihove boli, nevolje i patnje. A da bih postigla ono što moja milosrdna i milostiva briga želi, moraš otići u sjedište biskupa Meksika te mu reći da sam te ja poslala kako bi mu pokazao koliko žarko želim da mi na ovoj ravnici izgradi hram; ti ćeš mu potanko prenijeti sve što si vidio, divio se i što si čuo.*” (Antonio Valeriano,

Tako počinje zadivljujuća priča o ukazanju Djevice od Guadalupe (9., 10. i 12. prosinca), o susretu između “Majke Boga istine po kojem sve živi” i stanovnika “ove zemlje”, u kojoj je jedna civilizacija nastajala u velikim porođajnim bolima, ali od toga trenutka osvjetljena *suncem* koje *dolazi iz visina* (usp. Lk 1,78): Sinom Marijinim. Povijest Novog svijeta dosegla je odlučujući trenutak deset godina ranije, 13. kolovoza 1521., s padom Tenochtitlana koji su osvojile trupe Hernãna Cortësa i njegovi saveznici - domorodački narodi koje su Asteci pokorili i prisilili plaćati velike poreze. Asteci su imali najrazvijeniju kulturu u Srednjoj Americi iako su ipak žrtvovali ratne zarobljenike zbog uvjerenja da krv žrtvovana bogovima omogućava suncu da nastavi svojim putem te se diže svakoga jutra. Na čelu Prve audijencije, prvog upravnog tijela Nove Španjolske (današnjeg Meksika), koju je španjolski kralj Karlo V. osnovao 1528., bio je Nuño de Guzmán, a bio je okrutan i nemilosrdan prema domorodačkom stanovništvu. Takvo postupanje prema urođenicima uvelike je otežavalo evangelizacijsku zadaću misionara te je dovelo do nestabilnog okruženja, osjetljivog na ustanak. Iste je godine kralj imenovao brata franjevca Juana de Zumarragu prvim biskupom Mexico Cityja i braniteljem domorodačkog stanovništva.

Ukazanja Djevice od Guadalupe Juanu Diegu podsjećaju nas da Bog izabire krotke i ponizne da učine Njegovo djelo spasenja. Juan Diego se smatrao nedostojnim poslanja koje mu je povjerila Djevica, no prihvatio ga je i, u trenucima poteškoća, naučio se pouzdati u Marijinu majčinsku ljubav. Tako je on sudjelovao u širenju Kraljevstva Božjega. Poput njega, i mi smo pozvani preuzeti odgovornost za evangelizaciju našeg društva i izgrađujemo civilizaciju ljubavi usprkos teškoćama na koje nailazimo. Pozvani smo pouzdati se u Isusa, koji nas je poslao, i u Mariju, koja nas prati. Kada je Juan Diego bio zabrinut za bolesnog ujaka, Juana Bernardina, Djevica od Guadalupe ga je utješila riječima ljubavi i ohrabrenja, riječima koje i nama također upućuje: “*Slušaj, utisni u svoje srce, moj najmlađi i najdraži sine, da stvar koja te tišti, stvar koja te muči, nije ništa. Ne dopusti da ti izraz lica, tvoje srce bude uznemireno. Ne boj se ujakove bolesti ili bilo koje druge bolesti, niti ičega što je grubo ili opasno. Nisam li ovdje ja, koja sam tvoja Majka? Nisi li pod mojom sjenom i zaštitom? Nisam li ja izvor tvoje radosti? Nisi li pod mojim plaštem, u mojim sklopljenim rukama? Trebaš li nešto više?*” (Antonio Valeriano, Nican Mopohua r. 118-119)

Istog je dana, 12. prosinca 1531., Djevica rekla Juanu Diegu da odnese ruže za biskupa, koji je tražio neki znak od nje. Juan Diego je odrezao ruže na brdu, za koje je bilo neobično da su tamo u to doba godine, te ih stavio u svoj ogrtač. Kad ih je pokazao biskupu, svi su bili iznenađeni kad su na ogrtaču vidjeli utisnutu sliku Djevice. Ova je slika pravi kodeks boja i oblika koja prenosi vjersku poruku s elementima domorodačke kulture, po kojima su starosjedioci bili u stanju razumjeti i prihvatiti kršćansku vjeru sa zadivljujućim rezultatima. Djevica od Tepeyaca jasno pokazuje važnost inkulturacije Evanđelja radi evangeliziranja. I mi smo u današnjem svijetu pozvani naviještati Isusovu poruku korištenjem odgovarajućih kulturnih elemenata kako bi se ona ispravno razumjela, tako da se pojedinci i narodi mogu iznutra obnoviti.

Djevica je između urođenika i Španjolaca donijela pomirenje, a ne podjelu. Pomogla im je shvatiti da kršćanska vjera nije ni u čijem vlasništvu, već je ona dar ljubavi za sve. Njezina je prisutnost bila odlučujuća za evangelizaciju “Novog svijeta”, igrajući važnu ulogu u nacionalnom identitetu i povijesti Meksika, kao što je bio slučaj tijekom borbe za nezavisnost. Međutim, pobožnost prema Gospi Guadalupskoj nadišla je ovaj narod. Papa Benedikt XIV je bulom *Non est equidem*, od 25. svibnja 1754., proglasio Djevicu od Guadalupe glavnom zaštitnicom Nove Španjolske te je odobrio vlastitu Službu i Misu na njezinu svetkovinu 12. prosinca. 24. kolovoza 1910. papa Pio X proglasio ju je “nebeskom zaštitnicom Latinske Amerike”, a 16. srpnja 1935. papa Pio XI proširio je njezinu zaštitu i na Filipinsko otočje. 12. listopada 1961. papa Ivan XXIII najavio je novu Marijansku godinu i proglasio Djevicu od Guadalupe Majkom Amerike. 31. srpnja 2002., blaženi papa Ivan Pavao II slavio je proglašenje svetim Juana Diega u Bazilici u Guadalupeu. Papa nas je učio da, s obzirom na trenutnu kulturu smrti, nadu pronalazimo u Djevici od Guadalupe, velikoj promicateljici i zagovornici ljudskog života. Juanu Diegu ukazala se trudna. Urođenici su shvatili da ih je posjetila Majka Božja. Stoga Crkva danas zaziva njezin zagovor za obranu života protiv genocida pobačaja i svih drugih prijetnji ljudskom dostojanstvu i marginaliziranih naroda. Poruka Djevice od Guadalupe znak je nade za čovječanstvo u ovoj promjeni razdoblja i poziv na aktivno i vjerno sudjelovanje u evangelizaciji novih kultura. Podsjetio nas je da nismo sami, budući da nam ona donosi *Svjetlost svijeta*. (Iv 8,20)

Služenje politici (II) (br. 569-574)

Autor uvoda i pitanja: fra Amando Trujillo Cano, TOR

Ovaj mjesec predstavljamo zadnjih šest članaka iz poglavlja *Služenje politici iz Kompendija socijalnog nauka Crkve*. Ovi članci proučavaju različite vidove razlučivanja o kojem se govorilo prošloga mjeseca, a koje želi pomoći vjernicima laicima koji su uključeni ili se žele uključiti u političke aktivnosti sa stajališta kršćanskih vrijednosti. Ovaj dio podsjeća vjernike laike da bi, imajući na umu funkcioniranje demokratskoga sustava, trebali oprezno razlučivati sadržaj informacija, znanstvena istraživanja i gospodarske odluke, kao i moralne zahtjeve koje se tiču svetosti života, braka i obitelji. Kako bi olakšao to razlučivanje, *Kompendij* pruža osnovne kriterije te poziva na usvajanje naravnih, moralnih i nadnaravnih vrednota. Još jedna od tema koje se obrađuju u ovim člancima odnosi se na moralnu odgovornost zakonodavaca vezanu za određene političke programe i pojedinačne zakone koji su u suprotnosti s “temeljnim sadržajima vjere i morala.” Također poziva na ispravno “razlikovanje između političke i duhovne sfere” te objašnjava ulogu učiteljstva Crkve koje poučava i rasvjetljuje savjest vjernika. *Kompendij* također ističe odgovornost države za očuvanje vjerskih sloboda te veliku opasnost marginaliziranja kršćanstva u društvu. Ovaj dio obrađuje i važnost razlučivanja prilikom izbora političkih sredstava, poput stranaka, platformi itd. U donošenju tih odluka, *Kompendij* istodobno naglašava vrijednost osobnog odabira i uloge kršćanske zajednice u analiziranju svake političke situacije i odgovoru na nju koji treba biti u skladu s Evanđeljem i vođen socijalnim naukom Crkve.

569. (... U) funkcioniranju demokratskoga sustava (...) razlučivanje je osobito naporno kada se poduzima na područjima kao što su objektivnost i točnost informacija, znanstveno istraživanje ili gospodarske odluke koje utječu na život najsiromašnijih ili zapravo upućuju na temeljne i nedodirljive moralne zahtjeve kao što su svetost života, nerazrješivost braka, promicanje obitelji zasnovane na monogamnom braku između osoba različita spola. U takvim prilikama korisni su neki temeljni kriteriji: razlikovanje i ujedno povezivanje između zakonodavnog poretka i moralnog reda; vjernost vlastitu identitetu i, istodobno, otvorenost za dijalog sa svima; potreba da se u procjeni i u društvenom zauzimanju kršćanin drži trostruke i nedjeljive vjernosti naravnim vrednotama (...), moralnim vrednotama (...) i nadnaravnim vrednotama.

570. ... “kršćanska savjest ne dopušta nikomu da svojim glasom podupire političke programe ili pojedini zakon koji

proturječe temeljnim sadržajima vjere i morala.” (Kongregacija za nauk vjere, *Doktrinalna nota o nekim pitanjima vezanima uz sudjelovanje katolika u političkom životu* (24. studenoga 2002.), 4, Libreria Editrice Vaticana, Vatikan, 2002., str. 9.) U promišljanju slučaja u kojemu nije bilo moguće otkloniti ostvarenje takvih političkih programa ili spriječiti ili dokinuti takve zakone, Učiteljstvo uči da bi saborski zastupnik, čije je potpuno osobno protivljenje tomu jasno i svima poznato, mogao dopušteno svoju potporu dati prijedlozima usmjerenima na ograničavanje šteta takvih programa i takvih zakona te smaniti negativne učinke na kulturnom planu i na planu javne moralnosti. S tim u vezi simboličkim se pokazuje slučaj zakona o pobačaju (usp. Ivan Pavao II, enciklika *Evangelium vitae*

(*Evanđelje života*), 73: AAS 87 (1995.), 486-487.) U svakome slučaju, njegov se glas ne može tumačiti kao pristajanje uz nepravedni zakon, nego samo kao doprinos da se smanje negativne posljedice zakonskoga propisa za koji cijela odgovornost spada na onoga tko ga je stavio na snagu. (...) *kršćansko svjedočenje treba smatrati neotklonjivom obvezom koja može dovesti i do žrtvovanja života, do mučeništva, u ime ljubavi i ljudskoga dostojanstva.* (usp. Ivan Pavao II, apostolska pobudnica *Christifideles laici (Vjernici laici)*, 39: AAS 81 (1989.), 466-468.) Povijest dvadeset stoljeća, također i ona posljednjega, bogata je mučenicima kršćanske istine, svjedocima evanđeoske vjere, nade i ljubavi.

571. *Političko zauzimanje katolika često se stavlja u odnos s “laičnošću”, to jest s razlikovanjem između političke i vjerske sfere.* (usp. Drugi vatikanski sabor, Pastoralna konstitucija *Gaudium et spes (Radost i nada)*, 76: AAS 58 (1966.), 1099-1100.) To razlikovanje “vrijednost je koju je Katolička crkva stekla i priznala te je dio suvremene civilizacijske baštine” (Kongregacija za nauk vjere, *Doktrinalna nota o nekim pitanjima vezanima uz sudjelovanje katolika u političkom životu* (24. studenoga 2002.), 4, Libreria Editrice Vaticana, Vatikan, 2002., str. 11.). Ipak, katolički moralni nauk jasno isključuje perspektivu laičnosti shvaćene kao autonomnu od moralnoga zakona... Iskreno tragati za istinom, promicati i dopuštenim sredstvima braniti moralne istine što se tiču društvenoga života – pravdu, slobodu, poštovanje života i drugih prava osobe – pravo je i dužnost svih članova društvene i političke zajednice. Kada Učiteljstvo Crkve intervenira u pitanjima koja se tiču društvenoga i političkog života, ne zanemaruje zahtjeve ispravnoga tumačenja laičnosti, jer “ne želi vršiti političku vlast ili ukinuti slobodu mišljenja katolika o vremenitim pitanjima. No, ono želi – što i jest njegova vlastita zadaća – poučavati i rasvjetljavati savjest vjernika, osobito onih koji sudjeluju u političkom životu, da njihovo djelovanje bude uvijek u službi cjelovitoga promicanja osobe i općeg dobra. (...)”

572. *Načelo laičnosti zahtijeva poštovanje svake vjeroispovijesti sa strane države, “koja jamči slobodno obavljanje*

bogoštovlja, duhovnih, kulturnih i karitativnih djelatnosti vjernih zajednica. U pluralističkom društvu laičnost je mjesto komunikacije među raznim duhovnim tradicijama i nacijama” (Ivan Pavao II, Govor Diplomatskom zboru akreditiranom pri Svetoj Stolicu (12. siječnja 2004.), 3: *L'Osservatore Romano*, 12.-13. siječnja 2004., str. 5.). Nažalost, još uvijek ima, pa i u demokratskim društvima, izričaja netolerantnog laicizma koji se protive svakomu obliku političke i kulturne važnosti vjere, nastojeći diskvalificirati društveno i političko zauzimanje kršćana jer se prepoznaju u istinama koje naučava Crkva i poslušni su moralnoj obvezi da budu dosljedni s obzirom na svoju savjest; još radikalnije, dolazi se i do nijekanja same naravne etike. To nijekanje – koje predočuje uvjete moralne anarhije čija je logična posljedica ugnjetavanje slabijega od strane jačega – ne može prihvatiti nijedan oblik zakonitog pluralizma, jer potkopava same temelje ljudskoga suživota.

573. Posebno područje razlučivanja za vjernike laike odnosi se na izbor političkih sredstava, to jest na pristajanje uz jednu stranku i druge izričaje političkoga sudjelovanja. Potrebno je provesti odabir dosljedan s vrednotama, vodeći računa o stvarnim okolnostima. U svakome slučaju, svaki odabir treba ukorijeniti u ljubavi i usmjeriti na traganje za općim dobrom. (usp. Pavao VI, apostolsko pismo *Octogesima adveniens (Osamdeseta obljetnica)*, 46: *AAS* 63 (1971.), 433-435.) (...) Kršćanin ne može naći stranku koja potpuno odgovara etičkim zahtjevima koji se rađaju iz vjere i pripadnosti Crkvi: njegovo pristajanje uz neko političko svrstavanje nikada neće biti ideološko, nego uvijek kritičko, kako bi stranka i njezin politički plan bili potaknuti na ostvarivanje oblika koji će biti sve pozorniji za postizanje pravoga općeg dobra, u koje je uključena i duhovna svrha čovjeka. (usp. Pavao VI, apostolsko pismo *Octogesima adveniens (Osamdeseta obljetnica)*, 46: *AAS* 63 (1971.), 433-435.)

574. (...) pristajanje uz neku stranku ili političko svrstavanje shvaća (se) kao odluka donesena u vlastito ime, dopuštena barem u granicama stranaka i u stajalištima koja nisu nepomirljiva s vjerom i kršćanskim vrednotama. (usp. Pavao VI, apostolsko pismo *Octogesima adveniens (Osamdeseta obljetnica)*, 46: *AAS* 63 (1971.), 439-440.) Odabir stranke, svrstavanja, osoba kojima povjeriti javni život, premda će uključivati savjest svakoga, neće, dakle, moći biti isključivo individualni izbor: “Spada na kršćanske zajednice da svaka u svojoj zemlji objektivno raščlani postojeće stanje, da ga rasvijetli u svjetlu nezamjenjivih riječi evanđelja, da crpi u socijalnom nauku Crkve kriterije za prosudbu i smjernice za djelovanje.” (usp. Pavao VI, apostolsko pismo *Octogesima adveniens (Osamdeseta obljetnica)*, 46: *AAS* 63 (1971.), 403-404.)

Pitanja za razmišljanje i raspravu u bratstvu

- 1) Kako si osjetio Božji poziv da se aktivno uključiš u izgradnju civilizacije ljubavi unatoč poteškoćama?
- 2) Koja su glavna politička pitanja koja utječu na tvoju mjesnu zajednicu? Na tvoju zemlju?
- 3) Trudiš li obrazovati se za ta politička pitanja i razmišljaš li o njima u svjetlu Evanđelja i socijalnog nauka Crkve?
- 4) Razlučuje li tvoje bratstvo prikladne mogućnosti i djelovanje koje treba poduzeti kao odgovor na politička pitanja?